

Iluliaq

Föreningen Sverige-Grönlands medlemsblad Nr 4/09

Krav på ursäkt för experiment på grönländska barn, sid 6

Arktisk Institut ruvar på en guldgruva, sid 8

Kvinna fick första doktorshatten på Grönland, sid 15

Grönland väljer urvattnat klimatmål

Världens ögon har länge varit riktade mot Grönland och den accelererande klimatförändringen som är mer syn- och kännbar där än någon annanstans.

2001 skrev Grönland under ett ramavtal till Kyotoprotokollet. Och förpliktigade sig där att innan 2012 minska sina koldioxidutsläpp med åtta procent i förhållande till utsläppsnivån 1990. Men det var tydligen ett avtal som grönländska politiker tog lätt på. Bilar som kör på tomgång, otäta hus och urgamla oljepannor är fortfarande ett negligerat energislöseri. Utsläppen har i stället ökat med 25 000 ton om året.

Först i vintras presenterade Landstyret sin första klimatstrategi och där har man urvattnat klimatförpliktelserna till en ”aktiv insats”. Man undviker alltså att sätta kvantifierbara mål. Både miljöorganisationen Avataq, Världsnaturfonden och Danmarks miljöminister är starkt kritiska till denna omtolkning.

Hela världen avvaktar nu med spänning ett nytt klimatavtal i Köpenhamn.

Grönland går dock snarare på reträttlinje. Självstyret, Naalakkersuisut, är berett att minska utsläppen med fem procent fram till 2020. Men då gäller det bara det civila området vilket omräknat på trettio år från 1990 till 2020 betyder 1,5 procent. När det gäller energikrävande naturresursaktiviteter och det kommande aluminiumsmältverket vill man slippa undan med minsta möjliga insats.

Grönlands landstyreformand Kupik Kleist inser dilemmat men menar att landet i sin nya självstyrande roll måste ha rätt till ekonomisk utveckling och den utvecklingen väntas ske inom den framtida industriella sektorn. Han är därför inte beredd att påta sig några förpliktelser att reducera utsläppen inom detta område.

Sylvia Hild

Iluliaq

En tidning från Föreningen Sverige-Grönland. www.sverige Gronland.com

Redaktionen består av:

Ordförande Sylvia Hild, Helgagatan 36, uppg 6, 118 58 Stockholm

Telefon: 08-640 06 14, e-post: sylvia.hild@comhem.se

Sekreterare: Joel Åsblom, tel: 08-740 68 78, e-post: asblom@rocketmail.com

Föreningens kassör är Mats Gullberg, tel: 08-660 91 79,
e-post: matsgullberg2003@yahoo.se

Grönlands nationalband fyller 40

Nästa år har det gått 40 år sedan bandet Sume bildades, något som gruppen började fira redan i december då gruppen återförenades under en konsert i Nuuks kulturhus, Katuaq.

Trots att Sume anses vara något av en nationalklenod i Grönland var det ironiskt nog i Danmark som det hela började.

Här träffades de båda förgrundsgestalterna Per Berthelsen och Malik Høegh under en studieperiod i Sorø. Två år senare anslöt sig Erik Hammeken på bas och Hans Fleischer på trummor. Gruppen fick skivkontrakt 1972 med det socialistiska förlaget Demos som producerade debutskivan Sumut. Den blev något av en sensation och sålde snabbt i 10 000 exemplar på Grönland, vilket är något av en bedrift på en ö där det bara bodde 50 000 personer.

Sume betyder var eller vart medan sumut betyder varthän och gruppens uttalade syfte var att peka på Grönlands färdriktning mot större självständighet, något som även uppnåddes med införförandet av Hjemmestyre 1979.

När denna milstolpe var nådd trappade Sume ner på den musikaliska verksamheten medan den politiska fortsatte. Det gäller åtminstone sångaren och gitarristen Per Berthelsen som blev medlem av Nuuk kommunstyrelse i början på 90-talet och invald i det grönländska parlamentet 1999. Han blev sedan partiledare för borgerliga Demokraterne men gick förra året över till socialdemokratiska Siumut och hann sitta ett tag som finansminister innan partiet förlorade valet i somras.

Under senare år har Sume återförenats

Sumes första skiva Sumut slog ner som en bomb.

Många av Sumes låter går att avnjuta på Youtube.

några få gånger och de gamla lp-skivorna finns sedan länge på cd-skivor som fortfarande säljer bra. En annan Berthelsen som också säljer bra är Julie, Pers dotter.

– Jag är glad för att vi idag spelar för tre generationer som alla uttrycker sin uppskattning för gruppen, säger Per Berthelsen till tidningen AG.

Joel Åsblom

Grönsaksodlingen ökar

Grönländska politiker har en vision att landet ska bli självförsörjande på livsmedel i framtiden.

Ett varmare klimat gör det kanske möjligt att satsa stort på t ex grönsaksodling men i dagsläget är ett sådant scenario inte realistiskt.

Fremst för att de finansiella resurserna saknas och Grönland av naturliga skäl har brist på trädgårdsmästare. Däremot har köttproduktionen bättre framtidsutsikter. När det gäller grönsaksproduktionen är det dock experter som tror att den kan två- eller tredubblas och att odling kan ske ända upp till Nuuk. Men det handlar om grödor som tål kyla och inte behöver växthus. De tilltagande fönvindarna på Sydgrönland går hårt åt mot växthusen har det visat sig. Bevattning kan också bli ett problem då de senaste somrarna har varit extremt torra. Å andra

sidan kan en längre växtsäsong öka produktiviteten.

Det är nödvändigt med finansierings- och utvecklingsinitiativ från Grönlands självstyre om förväntningarna på ett inhemskt lantbruk ska kunna infrias. Breda forskningsinsatser behövs också liksom en kartläggning av olika odlingsmetoder.

God tillgång på energi är ett måste och bör leda till att man sätter upp mikrovattenverk som ger hemmaproducerade enheter tillgång till billig energi. Sydgrönland vill gärna vara isbrytare för nya verksamheter inom livsmedelsproduktion och har startat ett växthus där man kan få råd och stöd. Ett tänkbart tidsperspektiv kan vara 15-20 år innan man kan se resultat men då vill man att hela den södra regionen ska vara självförsörjande när det gäller vissa produkter.

Kärleksfulla julfrimärken

Årets grönländska julfrimärken kommer från debutanten Naja Rosing-Asvid vars tema är kärlek, närhet och samvaro.

Naja Rosing-Asvid är utbildad arkitekt men sedan 2007 livnär hon sig på sitt konstnärliga utövande. Det är präglat av stor fantasirikedom där hon snegar på Grönlands förhistoria med inspiration från de kanadensiska rötterna.

Mer om grönländska frimärken finns att läsa på stamps.gi där det även finns en webbshop.

Järngruva vid Godthåbfjorden

Alldeles under inlandsisen vid Isua inne i Godthåbfjorden, utreder London Mining möjligheterna att starta en järngruva.

Gruvan beräknas öppnas 2012-13 och vara i full drift 2014. En gruvdrift av den här omfattningen kommer att få stort inflytande på hela lokalområdet när det gäller arbetskraft och service till gruvan.

I uppbyggnadsfasen kommer det att finnas sysselsättning för drygt 1000 personer och 400-500 personer räknas få jobb i den dagliga driften. Det engelska gruvbolaget har hyrt in en konsult för att utreda de samhällsmässiga konsekvenserna av en gruva.

Uppskattningsvis rymmer fyndigheten järnmalm för brytning i 70-80 år med en beräknad brytning på 5 miljoner ton årligen. Den enorma fyndigheten hittades 1962 av Kryolitselskabet Øresund A/S. Först nu gör den teknologiska utvecklingen projektet intressant samtidigt som det knyts förväntningar till att den glo-

London Mining vill öppna gruva utanför Nuuk.

bala finanskrisen avtar och efterfrågan stiger i höjden.

London Mining har planer på ett öppet brott, en uppberedningsanläggning, en depå för avfall, ett transportsystem till en hamn i Qussuk och inte minst en infrastruktur med vägar och liknande uppger tidningen Sermitsiaq. Sista ordet kommer dock från Grönlands självstyre.

Grönland vaccinerar sig

Medan svininfluensan sätter skräck i stora delar av världen har Grönland hittills forskonats liksom Afrika och Ryssland.

Landsläkaren är förundrad men tänker inte slå sig till ro med detta.

Världshälsoorganisationen WHO opererar idag i en så kallad fas 6-situation medan man på Grönland befinner sig i fas 3, kan man läsa i Sermitsiaq. Första sjukdomsvågen var ganska mild, medan den andra vågen kommit tidigare än förväntat och dessutom visat sig vara högaktiv.

Om influensan utvecklar sig som i Eu-

ropa så kommer en femtedel av befolkningen att insjukna och av dessa kommer 60 personer att kräva behandling och några riskerar att dö.

Den dag influensan dyker upp på Grönland är landsläkaren beredd att slå till och omedelbart försöka bromsa den. 32 000 doser vaccin har beställts och den första delen har redan anlänt och fördelats längs kusten. Precis som i Sverige har sjukvårdspersonalen stått först i vaccinationsköen. Därefter kommer riskgrupperna och barn över tre år.

Grönland kräver ursäkt för danska experiment på barn

Grönländska barn som på 50-talet tvingades lämna sitt hemland för att lära sig danska och sedan bli föredömen för sitt folk har nu drygt 50 år senare blivit en het politisk fråga.

Experimentet med de 22 barnen som 1951 rycktes upp från sin hemmiljö för att bli elitelever och sedan återvända för att forma Grönlands framtid uppmärksammades i en bok på 90-talet.

Under året har Danmarks radio uppmärksammat händelsen igen och nu pågår slutredigeringen av en långfilm som beskriver händelseförloppet. Hela experimentet visade sig bli ett stort fiasco eftersom barnens undervisning bara skedde på danska och att de inte heller fick prata på grönländska med varandra. De få som sedan återvände till sina byar på Grönland kunde inte längre kommunicera med sina familjer.

Blev bortadopterade

Flera av barnen blev bortadopterade till danska familjer utan godkännande av släkten på Grönland medan andra placerades på barnhem i Nuuk.

– Vi fick bara besked om att vi skulle ut på en resa och ingen frågade släkten om lov innan vi skickades iväg, säger Carla Lucia Knakkegaard som var åtta år när hon tvingades lämna hemstaden Qullissat.

Det skulle dröja till 1974 innan hon kom tillbaka för att besöka släkten på Grönland.

– Mina syskon talar bara grönländska och jag bara danska så det blev lite av en kulturkrock, säger Carla Lucia Knakkegaard till Grönlands Radio.

Grönländska Nukåka Coster-Waldau spelar en av huvudrollerna i filmen om experimentet med grönländska barn.

– Om bara staten vill erkänna att experimentet var helt uppåt väggarna skulle det vara lättare för släkten att ta till sig detta.

Under hösten har flera ledande politiker krävt en ursäkt från den danska staten, däribland Juliane Henningsen, Grönlands representant i danska Folketinget. Även den grönländske regeringschefen, Kuupik Kleist, har krävt att danska staten ska lyfta upp ärendet på nytt.

Skuldfrågan komplicerad

Men frågan är komplicerad vilket Otto Steenholdt, den tidigare folketingsmedlemmen och mångåriga profilen i grönländsk politik påpekar i ett debattinlägg.

– Faktiskt var det så att det dåvarande grönländska landsrådet, Grönlands regering, godkände att detta experiment genomfördes. Så ska man kräva en ursäkt måste den även komma från dagens

De grönländska barnen vid ankomsten till Danmark med båten Disko sommaren 1951.

grönländska ledning på tidigare styrets vägnar, säger Otto Steenholdt.

Han anser dessutom att grönländska politiker borde ägna sig åt dagens problem i stället för gårdagens.

– Problemet idag är att många grönländare stannar kvar i Danmark efter att de avslutat sin utbildning där och att man inte kan tvinga dom att återvända till Grönland.

Den film som nu är på gång heter Experimentet och bygger delvis på Tine Brylids bok I den bedste mening från 1998. I samband med att filmen lanseras kommer boken att tryckas upp i nya upplagor.

I filmen medverkar en rad kända skådespelare, exempelvis danskarna Ellen Hillingsø och Kurt Ravn samt grönländska Nukåka Coster-Waldau, Paniaraq Søltoft och Angunnguaq Larsen.

Joel Åsblom

Carla Lucia Knakkergaard, th, tillsammans med sin danska kusin Birthe.

Arktisk Institut en guldgruva för vetgiriga

I november hade Föreningen Sverige-Grönland besök av Bent Nielsen, direktör för Arktisk Institut i Köpenhamn. I bagaget hade han med sig en historisk dyrgrip, filmen *Inuit* av Jette Bang, som han visade för en entusiastisk publik på Etnografiska Museet. Här nedan berättar han om Institutets historia och roll i Danmarks arktiska verksamhet.

Arktisk Institut i Köpenhamn förvaltar en stor del av Danmarks kulturarv rörande Grönland och Arktis.

Trots den danska statens skiftande hållningar till de grönländsrelevanta institutionerna har man nu kunnat etablera en arktisk miljö i Köpenhamn där bland annat cirka 100 000 historiska fotografier, ett omfattande dokumentarkiv och en storslagen boksamling bevaras och ställs till allmänhetens förfogande.

Privat initiativ

När Arktisk Institut upprättades 1954 var det resultatet av det officiella Danmarks ambivalenta hållning till Grönland och Arktis.

Å ena sidan ville Danmark upprätthålla relationerna till Grönland. Å andra sidan fanns det ingen vilja att avsätta resurser för att ta hand om hela det arv som rörde grönländsforskningen och som den gången var utspritt på privata samlingar. Initiativet kom i stället från privat håll. Grönlandsintresserade personer som Eigil Knut, Ejnar Mikkelsen, Eske Brun, Helge Larsen m fl upprättade den privata institutionen Arktisk Institut. Vid starten var institutet tänkt som en samlingspunkt för expeditiönsfolk och som en möjlighet

Arktisk Instituts direktör, Bent Nielsen.

att registrera och bevara material som rör Grönland och övriga arktiska områden.

När Hjemmestyreordningen för Grönland infördes 1979 blev det dåvarande Grönlandsministeriet överflödigt. Många Grönlandsexperter blev hemlösa. Starka krafter pekade då på behovet av ett danskt polarinstitut i likhet med institutioner i flera andra arktiska länder. Samtidigt var det andra som menade att Danmark inte är någon egentlig arktisk nation och dessutom redan har en utmärkt arktisk forskning som är förankrad inom respektive naturfackliga discipliner och humaniora.

Ett och samma tak

Resultatet blev en famlande lösning som ledde till att Dansk Polarcenter (DPC) grundades 1993 i en av den Kongelige

Grönlandske Handels gamla byggnader på Strandgade i Köpenhamn.

Det var inte tal om ett egentligt polarinstitut utan om en fysisk samling institutioner med fokus på Grönland. En av dessa institutioner var Arktisk Institut vars väsentligaste bidrag var en rad stora samlingar av grönländslitteratur, fotografier, dokument och kartor. Två andra institutioner flyttade in på samma adress nämligen Institutet for Eskimologi och Kommissionen for Videnskablige Undersøgelser i Grönland. Dansk Polarcenter skulle ta över KVUG:s funktioner, föra vidare några av Grönlandsministeriets uppgifter och sätta igång en modern förmedlingstjänst.

Tack vare detta samgående kunde institutionerna tillsammans genomföra projekt som tidigare inte varit möjliga. Ett exempel är Polarbiblioteket som idag ses som globalt ledande när det gäller humanistisk och samhällsvetenskaplig litteratur om Grönland och de arktiska folken.

Ett annat exempel på samarbete är Dansk Polarcenters och Arktisk Instituts strävanden att göra institutets stora bildsamling tillgänglig via nätet. Med hjälp av statliga bidrag lyckades detta i perioden 2001-2007. Idag kan man se ca 35 000 bilder från denna samling på arktiskebilleder.dk.

Synergieffekt

2003 stärktes den arktiska miljön på Strandgade då Nordatlantisk Brygge öppnades.

Hit flyttade Grönlands och Färöarnas representationer in liksom Islands ambassad. En positiv synergieffekt utvecklades mellan respektive institutioner och flera arrangemang har genomförts i samarbete och med en växande krets av intresserade besökare.

2008 firade Dansk Polarcenter 15-års-

jubiläum samtidigt som det Internationella Polaråret (IPY 2007-2008) genomfördes. Inte desto mindre valde Forsknings- och Innovationsstyrelsen under det danska Vetenskapsministeriet att påbörja avvecklingen av Polarcentret. De motiverade sitt beslut med att DPC:s olika aktiviteter skulle styrkas om de fördelades mellan andra institutioner med motsvarande funktioner. Dansk Polarcenter upphörde 1 februari 2009, ett förhållande som skulle fått avgörande inflytande på den miljö som byggts upp på Strandgade. Institutet for Eskimologi och Arktisk Institut måste flytta och Polarbiblioteket skulle splittras upp på små, självständiga bibliotek.

Hotbild som vändes

Danska och internationella forskare protesterade.

Danska och grönländska dagstidningar ifrågasatte statens beslut att splittra den arktiska miljön på Strandgade. Pressen blev för stor och de ansvariga ministerierna tog fram en ny ekonomisk modell där både Institutet for Eskimologi och Arktisk Institut kunde stanna kvar i KGH:s gamla byggnad. Samtidigt har andra institutioner med intresse för Grönland anmält intresse för att hyra lokaler i byggnaden.

För Arktisk Institut betyder denna vändning att de funktioner som grundlades för mer än 50 år sedan och som med tiden stärkts och vuxit, nu kan föras vidare och vidareutvecklas. Den arktiska miljön på Strandgade kommer framöver att representera forskning, arkivering, undervisning och förmedling vad gäller Danmarks mångåriga engagemang i Arktis.

Mer information om Arktisk Institut hittar du på arktiskinstitut.dk

Bent Nielsen

Air Greenland öppnar flygrutt från Island

Med start strax efter midsommar ska Air Greenland börja flyga från Reykjavik till Nuuk en gång i veckan.

Till sommaren kan det bli lättare att kombinera en Grönlandsresa med en vistelse på Island och under försommaren går det även att göra en avstickare till Sydgrönland. Under perioden 5 maj till 19 juni flyger Air Greenland sträckan Nuuk – Reykjavik – Narsarsuaq – Nuuk en dag i veckan och en annan dag går ruten Nuuk - Narsarsuaq – Reykjavik – Nuuk. På dessa sträckor utlovas dessutom förmånliga priser, något man själv kan bilda sig en uppfattning om på airgreenland.dk. Här framkommer att en tur-retur-resa mellan Island och Nuuk kostar 3 400 danska kronor. Den nya ruten kommer att betjänas av ett nyinköpt

flygplan av typen Dash 8-200. Planet ska tas i bruk under påsken och avlasta trafiken för bolagets Boeing 757 Kunuunnuaq.

Bland övriga nyheter från det grönländska flygbolaget är att man från årsskiftet kommer att senarelägga avgångarna från Kangerlussuaq till Köpenhamn för att fler som kommer från kuststäderna ska hinna med planet. Dessutom tillkommer det fler direktförbindelser mellan städerna Nuuk, Sisimiut, Aasiaat och Ilulissat.

Joel Åsblom

Film om manlig vänskap i Nuuk

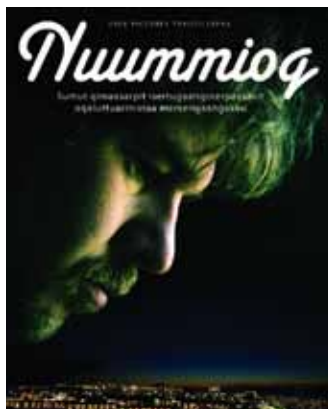
Grönland har skrivit kulturhistoria. Det har varit premiär på den första Grönlandsproducerade spelfilmen.

Filmen heter Nuummioq och är producerad av Mikisoq Hove Lyngé.

Efterlängtat och enligt kritikerna en film som talar starkt till känslorna. Visserligen med vissa skönhetsfel och många lösa trådar. Men några unga premiärbesökare tycker att filmen har sin styrka i att den hela tiden slår över i humor och inte hemfaller åt sentimentalitet trots det allvarliga temat om en ung cancersjuk man.

Språket skiftar mellan danska och grönländska och ger en realistisk bild av livet i Nuuk och några grönländare som

växer upp utan att bemästra sitt språk fullt ut. En typisk manlig film där vänskapen mellan män står i fokus.

Lars Åby färgade bilden av Grönland

Lars Åby blev känd både för sina bilder och de många dokumentärfilmerna från Grönland.

Foto: Lars Åby/Naturfotoferna

Filmaren och medlemmen i Föreningen Sverige-Grönland, Lars Åby, har avlidit 70 år gammal.

En man som med kameran utforskat människor och natur i Arktis under 40 år och vunnit många priser för sina pionjärstämplade filmer.

1980 utsågs han att filma den prestigefyllda svenska Ymer-expeditionen.

1971 producerade han trilogin Polareskimåer där han sakligt och respektfullt visade thule-eskimåernas på den tiden mycket traditionella jägarliv. Och vem minns inte den fantastiska Vision Man som han gjorde 1998 tillsammans med William Long.

En film som speglar den dramatiska samhällsförändringen som polareskimåerna fått uppleva. Den filmen fick nära 40 priser och är en av de mest belönade svenska filmerna någonsin.

Sylvia Hild

Förbud att samla sten

Ilskna mineralletare och smyckestillverkare har demonstrerat framför det grönländska parlamentets Landstingssal.

I den nya lagen om råvaror fråntas befolkningen sin urgamla rätt att samla sten för vidarebearbetning och försäljning för värden upp till 100 000 kronor. De styrande politikernas motiv till denna lagändring bygger på rädslan för att stora värden kan smugglas ut från Grönland. De menar att råvarorna är gemensam egendom och att det är viktigt att ha kontroll över dessa. Nu måste alla som vill tjäna pengar på mineraler söka tillstånd att driva småskalig efterforskning och utnyttjande av mineraler.

Skolmat uteblir

Politikerna sviker sina fagra vallöften om skolmat till alla barn i Grönland.

I budgeten fattas pengar och man har i dagsläget inte råd att betala ut alla de 36 miljoner danska kronor som en sådan matordning skulle kosta. Pengarna ska i stället gå till det havererade rederiet Arctic Umiaq Line. Det betyder att i vissa kommuner kommer skolbarn även fortsatt att få svälta.

Framtid för Arctic Umiaq Line?

Rederiet Arctic Umiaq Line går en oviss framtid till mötes efter ett driftunderskott på 7,5 miljoner danska kronor.

Kusttrafiken ska dock hållas vid liv över sommaren 2010. Läget är sedan prekärt för alla passagerare som är beroende av kustfartyget Sarfaq Ittuk. Rederiet undersöker nu om man kan få en förlustgaranti eller om verksamheten måste avvecklas eller möjligen avyttras till nya ägare.

Grönländsk fiskart identifierad

En ny art av slughalsfisk har upptäckts.

Den hittades i Zoologiska Museums grönländska fisksamling i Köpenhamn av en student.

Forskarna har länge varit oeniga om vilken art av slughalsfisk som lever i grönländska vatten. Nu har man fått svaret och det var inte vad man väntade. En hittills obeskriven art som fått namnet Chiasmodon harteli. 25 cm lång, ärrig och med ett imponerande gap som kan svälja ett byte av samma storlek.

Havsytan stiger

Grönland har som vi vet världens näst största istäcke.

Det innehåller tillräckligt mycket vatten för att höja havsnivån med sju meter. Nya studier visar att avsmältningen i dagsläget bidrar till en höjning på 0,75 millimeter årligen. Det motsvarar en fjärdedel av den totala höjningen på 3 milimeter på klotet.

Forskarna, som hittills grovt under-

skattat mängden smältvatten från Grönland, är mycket bekymrade och menar att den ligger långt utanför normala variationer men stämmer väl in på pågående klimatförändring.

Is skvallrar om meteoritnedslag

År 536 täcktes jorden in i ett enormt dammoln.

Orsaken har hittills varit lämnad åt spekulationer men nu vet man bättre. Ett amerikanskt forskarteam har funnit geologiska bevis för att jorden vid den tidpunkten utsattes för en rad meteoritnedslag. Nedslagen utlöste dammoln som kastade ut halva jorden i hungersnöd.

Beviset har de hittat i en grönländsk iskärna. Det handlar inte om spår från en meteorit utan om damm från jorden som kastats upp i atmosfären vid nedslaget. Två troliga undervattenskratrar passar tidsmässigt till meteoritnedslaget år 536, ett i Carpentariagolfen i Australien och ett i Nordsjön nära Norge.

Nuuk snart koldioxidneutralt

Snart är de osande bilköerna på vägen mellan Nuuk och Nuussuaq ett minne blott om Grönlands självstyre får som de vill.

Miljövänligt färdmedel.

Målet är att göra Nuuk till världens första koldioxidneutrala stad. För att få fart på den utvecklingen föreslås nu att det under de kommande fyra åren ska vara avgiftsfritt att importera gröna motorfordon som drivs med el eller vätgas.

Idag betalas avgiften för bilarna efter vikt. En elbil väger tyngre på grund av batterierna än en bensindriven bil. Det vill man ta hänsyn till. Vidare föreslås att hybridbilarna också omfattas av skattereduktion eller minskning av avgiften.

Oljeproducerad el löser dock inte problemet med koldioxid utan flyttar det snarare över till elkraftverken. Men om elen produceras från vattenkraftverk kan vinsten bli intressant.

Italienare hjälper grönländska barn

En italiensk-dansk vänskapsförening, Serate Italiane, har bildats i Köpenhamn med syftet att skapa förståelse mellan Italien och Rigsfælleskabet.

Och Grönland har man från italiensk sida dålig kunskap om. Så som ett steg i riktning mot större förståelse och kunskap har föreningen arrangerat en julkväll för att stödja grönländska barn. En representant för Rädda Barnen berättade om utsatta barns situation i Grönland och gästerna bjöds på musik av både grönländska och italienska artister.

Oljebränning räddar havet

I framtiden ökar risken för oljeutsläpp i Arktis. Olika aktiviteter kring oljeutvinning och en ökande skeppsfart är klara riskfaktorer.

Den norska forskningsinstitutionen SINTEF ser allvarligt på situationen och har därför dragit igång försök att bränna oljan direkt på platsen innan den hinner göra obotlig skada, så kallad in-situ-avbränning.

Två försök har hittills genomförts i Barents Hav. Ett långtidsförsök och ett kortare försök där man provat avbränning i stor skala med råolja som legat mellan isflaken i tio timmar.

Det visade sig att oljan är brännbar i 72 timmar. Innan fältförsöken hade man gjort många försök med att bränna olja i laboratorium och dessa försök verifierade resultaten i Barents Havsförsöken. Avbränning är en effektiv och enkel metod som fungerar särskilt bra i arktiska förhållanden. Oljan emulgerar långsamt tack vare isens dämpande effekt på vågrörelserna och har därför ett lågt vatteninnehåll, avdunstningen är låg och isen hindrar oljan att sprida sig. Det är nämligen en förutsättning att oljan är sammanhängande och har en viss tjocklek.

Planet med atombomber störtade nära den amerikanska militärbasen i Thule. Foto: Joel Åsblom.

Ingen obriserad B-52-bomb

Nu är det klarlagt. Det ligger ingen obriserad amerikansk vätebomb i havet utanför Thule.

Länge har tvivlet funnits och för att få slut på alla rykten och all oro har Dansk Institut for Internationale Studier, DIIS, på uppdrag av Danmarks utrikesminister Per Stig Möller grundligt analyserat alla tillgängliga dokument och är nu bergfast övertygat om att det finns ingen bomb.

Alla fyra bomberna förstördes vid ned-

slaget i havet. Deuterium/tritium-reservoarerna i de fyra vapnens stjärtsektion bröts av och bärgades nära nedslagsplatsen.

Rapporten från DIIS grundar sig på samma dokument som BBC lyfte fram i en uppseendeväckande dokumentär i november 2008.

Den som är intresserad att läsa rapporten i sin helhet kan gå in på diis.dk.

Kathrine blev Grönlands första doktor

Ilisimatusarfik, Grönlands enda universitet, har examinerat sin första doktor. Kathrine Kjærgaards avhandling handlar om hur bibliska bilder har format den kristna tron på Grönland.

Den avhandling som Kathrine Kjærgaard disputerat med på teologiska fakulteten i Nuuk bär titeln Grönland som del af den bibelske fortælling: studier i billeder og forestillinger 1721-2008.

Här har hon visat hur viktigt det religiösa bildspråket varit, och fortfarande är, för den grönländska befolkningen. Under åren 2003-2004 besökte Kathrine Kjærgaard alla bebodda områden på Grönland för att dokumentera den flora av bibliska bilder som finns i hemmen. Dessutom skickade hon ut en enkät där svaren visade att en tredjedel av de som svarat hade en bild av Jesus eller jungfru Maria i sina hem.

En förklaring till att denna typ av bilder är så populära finner Kathrine Kjærgaard i historien då redan de första missionärerna på 1700-talet i stor utsträckning använde illustrationer i brist på en språklig uttrycksform. Hon anser att detta är något som även påverkat synen på den kristna tron.

- Oavsett om du ser bilder hemma hos dig själv eller hos andra blir tron mer närvarande och fysiskt synlig när det hänger ett bibliskt motiv på väggen. På det sättet fungerar bilderna även som en ständig påminnel-

se om att hålla fast vid religionen, säger Kathrine Kjærgaard till Grönlands radio, KNR.

Joel Åsblom

En Jesus-klocka från en kyrka i bygden Savissivik. Kathrine Kjærgaard tog bilden under sin rundresa på Grönland då hon letade efter bibliska bilder i grönländska hem.

Sista sidan...

Tiina Itkonen i Köpenhamn

Songs from the Cold Seas

Fotografier från Grönland av Tiina Itkonen och Olaf Otto Becker

27 november 2009 – 6 mars 2010
(må-lö kl 10-19)

Plats: Det Nationale Fotomuseum på det Kongelige Bibliotek, Sören Kirkegaards Plads 1

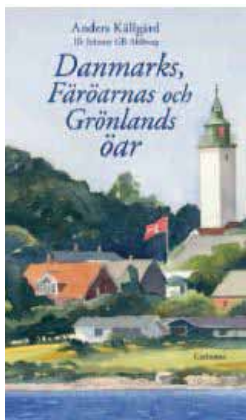
Mer info: densortediamant.dk

Grönlands öar

Den 15 februari kl 18.30 välkomnar vi läkaren och ö-författaren Anders Källgård till Stockholm.

Han har lovat att berätta om sina resor i Nordatlantens ö-värld och presentera sin nyutkomna bok Danmarks, Färöarnas och Grönlands öar.

Anders delar sitt liv mellan vårdcentralen i Veddinge och utforskningsresor runt om i världen. Och nu

har turen kommit till bland annat Grönlands östkust.

Detta föredrag arrangerar vi i samarbete med Föreningen Natur och Samhälle i Norden samt Föreningen Norden. Entré 40 kr. Fika finns till självkostnadspris.

Plats: Baltzar von Platens gata 11, ingång från gårdssidan. Närmaste buss hållplats är Kronobergsgatan på Hantverkargatan. T-bana Fridhemsplan.

Arktisk forskning som multimedia

Nu kan du titta på några av den danska polarforskningens projekt under Det Internationella Polaråret på polarfocus.dk

Artiklar och multimediehistorier från den vita världen berättar i ljud och bild om några av de mest spektakulära projekten.

Filmer att låna

Föreningen har en del filmer både på video och dvd som vi kan låna ut till medlemmar mot ersättning för portokostnader. Om du kontaktar Sylvia Hild tel 070-303 96 30 så kan du få besked om vilka filmer.